

Kako ravna in dela uzoren slovenski gospodar-kmetovalec?

Pravi napredni kmetovalec-gospodar slovenski vedno skrbno čuje nad svojimi otročiči, ako mu jih je ljubi Bog kaj v skrb zaupal in izročil; pazi na posle svoje; z živinico svojo lepo ravna in ji dobro streže ter jo drži čedno in snažno; gleda dalje na red in točnost pri vseh kmetijsko-gospodarskih delih in opravilih; vsaka reč mora biti na svojem mestu in vsako delo mora se ob pravem času točno in temeljito izvršiti in dognati. Kakor v povedanem obziru, obrača tudi svojo skrb na vsestranska kmetijska orodja, katera ima vedno snažna, praktična in v dobrem stanu ter ob času, ko je ne rabi, na primernem suhem kraju pod streho lepo spravljena tako, da so mu ob času potrebe in rabe prec pri rokah. Ako okolo hiše in gospodarskih poslopij snaga in lep red vladata, je po dvoriščih vse čedno, so strehe na poslopijih v dobrem stanu, je sadno drevje pravilno oskrbovano in osnaženo, so zidovi poslopij dobro ometani in pobeljeni, je gnojišče v dobrem stanu: sklepati in spoznati moramo na prvi pogled, da pri takem gospodarstvu pravi napredni kmetovalec hišni oče vlada in zapoveduje. Ako je pa nasprotno pri kakem posestvu okolo poslopij vse v neredu, ako strehe rebra kažejo, je živina vsa zanemarjena, mršava in blatna, so zidovi vsi lisasti in omet na njih razdrapan, a sadno drevje pa le samo sebi in božji naravi prepuščeno, so posli in otroci vsi razvajeni, leni in razbrzdani ter umazani, znak je, da ima tako gospodarstvo pravega ukoženega malomarneža in zapravljevca na svojem čelu. V prvem slučaju vlada povsod pravi razum, točnost in natančnost, v drugem pa grda pregrešna malomarnost in zanikrnost; pri prvem množi se premoženje in blagostan vedno bolj, a pri drugem pa očitno propada in gre vedno bolj rakovo pot.

Pravi napredni slovenski gospodar-kmetovalec ne trpi v svoji hiši nikdar grdega govorjenja, klafanja, kletve, opravljanja, obrekovanja in drugih nespodobnih burk, temveč strogo zahteva, da se vsak ud njegove družine vedno lepo krščansko in dostojno vede in obnaša. Zjutraj, opoludne, zvečer, pred jedjo in po jedi se mora v njegovi hiši vselej skupno in na glas moliti, da se njegova družinica tako vsak dan taistega hvaležno spominja, od katerega vse dobro prihaja. Pravi napredni slovenski gospodar-kmetovalec s svojim lastnim izgledom na vse ude svoje družinice izgojevalno vpliva, ter od njih zahteva, da so tudi sami pravi in pošteni kristijani. Tak poštenjak ne menjuje pogosto in vedno svojih poslov misleč, da kar na enem napačnega najde, utegne na drugem ravno to še v večji meri dobiti; skrbi pa z vso marljivostjo za to, da prec ob začetku poštenih ljudi v svojo hišo dobi, katerim je potem pravi skrbni oče in ž njimi lepo ravna ter je skrben in marljiv za njihov časn in večni, dušni in telesni blagor. Ako je potreba, opominja in svari jih ljubeznjivo, jih od slabega odvračuje in k dobremu napeljuje, toda kletve pa iz njegovih ust nikdar slišati ni. Z bolj neukretnimi ima potrpljenje in jih z lepo k ročnosti in urnosti pri delih in opravilih dovede.

Prav črna maroga za gospodarja-kmetovalca bilo bi to, ako vedno s posli menjuje in jih morda celó v daljnih krajih za službo pri njem išče. Res je, da se dobri, pošteni, zvesti in krščanski posli dandanes prav težavno udobé, a z božjo pomočjo se pa poštemu gospodarju-kmetovalcu vendar-le tudi to posreči, ker ljubi Bog poštenjaka nikdar ne zapusti.

(Konec prihodnjic.)

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Gosp. poročevalec, kateri je bil kot zastopnik zbornice tudi član tarifne enkête, opozarja posebno na naslednje točke iz ukaza vis. trgovinskega ministerstva z dne 31. marca 1886., št. 1428, do upravnega sveta avstro-ogerske železniške družbe in iz sestave pri železniški tarifni enkêti leta 1882—1883. stavljenih predlogov in njih rešitve:

Z ozirom na v skupini IX. pod F. stavljenih predlogih nameravana pravila za napravo zveznih tarifov, kateri se tako glasijo:

„Pod tem pogojem, da se vsa železniška podjetja, kakor tudi parobrodna društva v Avstro-Ogerski k enakemu postopanju zavežejo, ostanejo naslednja načela merodajna:

- a) pri notranjem krajevnem pridružnem in zveznem prometu se ne smejo praviloma na eni in isti prometni progi in pod enakimi pogoji za blago enake vrste za krajšo oddaljenost zaračunjati viši vkupni transportni stroški kot oni, kateri se na podlagi tarifov ravnokar omenjenih prometov pokažejo;
- b) pri prometu od inozemske postaje k postaji avstro-ogerskih železnic ne sme skupna vozarina za eno transportno robo pod enakimi pogoji nižja biti, nego vozarine k isti postaji od domače postaje, mimo katere se prepelje inozemsko blago k dotični postaji;
- c) pri napravi tarifov z znižanimi vozarinskimi postavki za promet iz inozemstva v inozemstvo skozi naše dežele morajo se inozemske železnice držati načela, da se skupni vozarinski nastavek od inozemske postaje skozi naše dežele, katera je tukajšnji mejni postaji (uhodni postaji) najbližja ter v dotični tarif sprejeta, ne sme nižje vzračunati, kakor pod enakimi pogoji vkupni vozarinski nastavek v direktnem prometu od prej omenjene domače mejne postaje (uhodne postaje) in ravno tako od vsake druge na transportni poti inozemskega blaga ležeče domače postaje proti isti inozemski postaji;
- d) zgoraj pod a) do c) postavljena pravila ne veljajo v prometu z morskimi pristanišči, z vodnimi skladišči, kakor tudi ne pri konkurenčnem prometu proti inozemskim transportnim potom;
- e) pri nastavi novih tarifov ravnati se je po gorenjih načelih; v kolikor se najdejo v obstoječih tarifih razlike od teh načel, se mora to popraviti.“

Konečno poudarja gospod poročevalec, da se je v državno-železniškem svetu vedno potezal za načelo pod a) omenjeno, naj bi se za manufakturno blago izdal nov tarif, kateri bi se oziral na naše želje; gospod poročevalec izreka nadejo, da se za Ljubljano izdâ razmeram primeren nov tarif ter predlaga:

Slavna zbornica naj izvoli to poročilo na znanje vzeti.

Predlog se sprejme.

X. Gosp. zbornični svetnik K. Luckmann poroča, da se je kot delegiranec zbornice vdeležil enkête, katero je c. kr. trgovinsko ministerstvo sklicalo v interesu mlinarske industrije dne 23. in 24. februarja 1886. na Dunaji. Tožbe, katere so se čule od strani kranjske trgovine z žitom kranjske mlinarske industrije so zbornici znane, torej jih govornik neče ponavljati. Enako tožili so tudi česki in moravski mlinarski obrtovalci. Ker so se te tožbe tudi v državno-železniškem svetu v seji dne 25. oktobra 1886. leta izrazile in se je sklenil zbornici uže naznanjen sklep, našel je Nj. eksclenca

Kako ravná in dela uzoren slovenski gospodar-kmetovalec?

(Konec.)

Do revežev je usmiljen in potrebnim rad svojo radodarno roko odpira; miloščina iz dobrega namena „v Boga ime“ podarjena, še ni nikdar nobenega na „kant“ spravila, in obiskovanje službe božje ni potrata in zapravljanje časa. Pravi krščansko-napredni slovenski gospodar ne išče po krčmah med pijanci in razsajalci ob prostih urah razvedrila svojega, temveč kratkočasi in razvedruje se med svojimi mило-dragimi doma, ali pa ob ugodnih prostih urah malo po polji pogleda, ter delo svojih in svoje družinice rok Bogu v varstvo priporoča.

Kedar mu okoliščine dopuščajo, okreпча si svoje utrujene ude z kozarcem poštenega vina; v ta namen poišče si pa vselej tudi poštene družbe in poštene krčme; v gostilnah, katere so na slabem glasu, v „šnopsarijah“ in zakotnih beznicah pa naprednega slovenskega gospodarja-kmetovalca nikdar videl ne bodeš. Vrli naprednjak v kmetijstvu rad čita časopise in kmetijsko-gospodarskega zapopadka, se, če sam ne more, v družbi z drugimi na-nje naroča in tako tudi gmotno koristno stvar podpira. Ako mu je prilika dana, rad obiskuje kmetijske zборе in hodi k kmetijskim predavanjem poslušat, ali pa, ako mu tega mogoče ni, zahaja ob lepih nedeljah popoldne po dokončani službi božji k razumnim in naprednim sosedom svojim, opazuje njihova naprednjaška dela v kmetijstvu, posluša z vnemo podučne pogovore in razgovore tikajoče se kmetijstva ter si jih dobro zapomni in v spomin vtisne, da se pri prvi priliki po njih ravna, misleč si, da sam nikdar vsega ne vé in ne zná, a da je obhod in družba z napredno-razumnimi kmetovalci tudi vselej za njega samega prava in poštena šola, v kateri more se veliko koristnega naučiti. Pri takih prilikah, osobito pa s čitanjem kmetijsko-gospodarskih knjig in časopisov, seznanjeni se počasi tudi popolnoma z napredkom sedanjega časa na tem polji, kar vse, ako hoče v svojo korist obračati in porabljevati, bode mu čast in ponos rodilo in delalo.

Pravi uzorni slovenski gospodar-kmetovalec, ako ima za šolo godnih otrok, pošilja je rad in redno k poduku, ker vé in zná, da to, kar se koristnega, dobrega in lepega naučí, bode do smrti tudi njihovo najboljšo in najstanovitnejše premoženje, katerega jim rija, molj in tatje vničiti, razjesti in odnesti mogli ne bodo.

Takega gospodarja-kmetovalca pa tudi povsod očiten blagoslov božji spremlja; Bog in vsi pošteni sosede so ga pa veseli. Srečen je na vse strani!

M. Rant.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Dalje so se sprejeli naslednji predlogi, in sicer prvi z vsemi proti enemu glasu, 2. in 3. pa enoglasno.

Dokler se ne odpravijo refakcije in druge enake tarifne prednosti, mora se:

1. „Vsaka refakcija brezizjemno objaviti.
2. Za vse avstrijske železnice ima obligatorno veljati načelo, da, če ena postaja uživa refakcijo ali prednost proti eni točki proge, morajo vse na tisti železniški progi ležeče medpostaje dobiti na željo iste prednosti.
3. Naj se tarifna prednost ne veže na odposlano količino, naj bi nikakor ne znašalo več nego 50 naloženih voz na leto.“

Gospod poročevalec je povdarjal tudi, da je sta-

lišče, katero je gledé tarifnih vprašanj uže večkrat povdarjal, zastopal tudi v državno-železniškem svetu; izražal je tudi nadejo, da se napravijo novi tarifi. Konečno stavil je do zbornice prošnjo, naj izvoli to poročilo blagohotno v znanje vzeti.

Gospod zbornični predsednik se v imenu zbornice iskreno zahvali gospodu poročevalcu za zastopstvo pri enkêti.

XI. Gosp. zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča o enkêti, zadevajoči trgovinski muzej tako-le:

„Slavna zbornica! Ker mi je bila dana čast biti odposlanemu k dne 25. februarja t. l. na Dunaji zborujoči enkêti za preustrojbo v l. 1873. ustanovljenega orientalskega muzeja v trgovinski muzej. jemljem si prostost o zborovanji te enkête, kakor tudi o namenu te naprave poročati: Srečna in času primerna je bila misel predsedništva orientalskega muzeja, ob čegar ustanovitvi ima tudi nj. eksclenca baron Schwegel velike zasluge, da se je od vlaškega leta sem bavilo z vprašanjem: „kako bi se zdanjemu pritisku na trgovino in obrtnijo moglo v okom priti ter neprestano propadanje ustaviti.“ Bavljenju s tem vprašanjem imamo zahvaliti sklep, da se orientalski muzej preustroji v trgovinski muzej.

Kolikega pomena je ta naprava, katera se name-rava ustanoviti, kaže to, da je nj. c. kr. visokost prevzvišeni nadvojvoda Karol Ludovik blagovolil prevzeti pokroviteljstvo, da je dalje enkêti in posamičnim njenim udeležencem izkazal visoko odliko, da je enkêto osobno slovesno otvoril, sprejel posamične udeležence v avdi-jenci v slavnostni dvorani trgovinske in obrtne zbornice ter jih pozneje povabil v svojo palačo na obed.

Kako času primerna in vspeh obetajoča je nova institucija, dokazuje to, da so vsi delegiranci enoglasno z največjo simpatijo in veseljem pozdravljali ustanovitev trgovinskega muzeja.

Ker so takoj prvi govorniki poudarjali kot glavno nalogo, da treba delati na povzdigo importa (uvoza) in eksporta (izvoza) čez Trst, našel sem povod, da sem se tudi jaz oglasil k besedi ter tedaj vis. predsedstvu orientalskega muzeja v imenu ljubljanske trgovinske zbornice, katero sem imel čast zastopati, častital ob preustrojbí orientalskega muzeja v trgovinski muzej.

Dalje sem omenil, da se kranjska dežela povzdige eksporta ne bode v prvi vrsti udeleževala, a da ima vendar na povzdigi Trsta kot sosedna dežela vitalni interes, ker je pričakovati, da se s pomnoženim eksportom pomnoži tudi import, vsled česar se bode surovina najbrže ceneje uvažala, nego dozda, kar bi bilo za industrijo drugi dobiček, katerega bi med drugimi bila deležna tudi naša dežela.

Če se ozremo na namen trgovinskega muzeja, pričakovati smemo najboljših vspehov. Naloga, katere namerava izvesti prvosedstvo, bodo:

1. Pospeševati import in eksport, ustanoviti povzvedno pisarno (poučnico, pozvednico, Informationsbureau), katera bode pojasnjevala vozarinske in carinske razmere, trgovinske navade, razpise o zalaganji, naznanjala, kje se more blago dobiti in spečati ter objavljala posredovalne firme in v kolikor možno dajala pojasnila o njih kreditu in solidnosti.

2. Zbirati importne in eksportne surove in izdelane pridelke in izdelke, kateri bi bili za trgovino in industrijo pomenljivi. Razstavljali bi se ti izdelki najprej na Dunaji in potem v važnih industrijskih krajih v domačih deželah in konečno tudi na posamičnih skladiščih v inozemstvu.

3. Povzdigati trgovine in industrije tičoče se obcevanje s c. kr. konzulati in korespondenti (dopisovalci)